

Beste Pieter,

Dank voor je reactie. De hoofdredactie en ik waarderen het dat je uitgebreid de tijd hebt genomen om naar het manuscript van *Zo hadden we het niet bedoeld* te kijken. Je vorige reactie op mijn manuscript heeft tot een aantal aanpassingen in mijn manuscript geleid, zoals ik in mijn vorige mail uiteen heb gezet. Je tweede reactie geeft daar, zoals hieronder beargumenteerd, onvoldoende aanleiding toe.

Feiten en zaken die wel in het boek staan

Je stipt in je tweede reactie op het manuscript een aantal zaken aan die volgens jou *niet* in het boek zouden staan. Die staan er echter *wel* in. Ik heb je het manuscript 30 oktober gestuurd en de nieuwste hoofdstukken (17, 18 en 19) op 24 november. Zie de betreffende hoofdstukken tussen haken hieronder.

- Dat de Belastingdienst meermaals heeft geschikt met ouders (dit staat in hoofdstuk 12);
- Dat de Belastingdienst van meet af aan het evenredigheidsbeginsel had kunnen toepassen (dit staat eveneens in hoofdstuk 12);
- Dat er op 24 april 2019 een belangwekkende uitspraak is gedaan door de Raad van State (hoofdstuk 9);
- Dat in de CAF-zaken niet alleen de onrechtmatige stopzetting speelde, maar ook de terugvordering (hoofdstuk 7, maar eigenlijk door het hele boek heen wordt dit punt benadrukt);
- Dat er 'excuses' zijn gemaakt door Toeslagen tijdens een gesprek met Dadim (staat in hoofdstuk 7);
- Dat 'nationaliteit' en 'familiebanden' werden uitgevraagd als indicatie van mogelijk misbruik (hoofdstuk 18) ;
- Dat er een 'intern overdrachtsdocument' uit september 2015 bestaat van bezwaarbehandelaars (hoofdstuk 11);
- Dat 'opzet of grove schuld' werd opgelegd (hoofdstuk 7 en hoofdstuk 13);
- Dat er een notitie is gevraagd door Kamerleden over strafrechtelijke stappen tegen bewindslieden en ambtenaren (hoofdstuk 13);
- Dat een GGD-rapport verkeerd is gedateerd van 2011 naar 2013 (hoofdstuk 7);
- Dat de (tweede) nationaliteit is opgevraagd in CAF-onderzoeken (hoofdstuk 18).

Verder stel je dat ik 'ergens schrijf' dat de CAF-11-zaak een 'bijzaak' is. Dat staat niet in het boek. In mijn mail naar jou schreef ik dat ik het memo Palmen minder belangrijk vond omdat het over 'de specifieke situatie in CAF-11 (enkele honderden mensen) ging en niet over de hele toeslagenaffaire (enkele tienduizenden mensen).'

Onderbouwing voor 'nepbewijs'

Op je claim dat er wel 'nepbewijs' is gebruikt door CAF/Toeslagen gaan we hier uitgebreid in. Je verwees daarvoor eerder onder andere naar de geopenbaarde factsheets uit juni 2019.¹

Je schreef daarover in je eerste reactie op het manuscript: 'Deze factsheets zijn opgesteld na onze publicatie over 'nep-bewijs' en de conclusies onderschrijven de inhoud van onze publicatie.'

Wij lieten in onze repliek op je eerste reactie zien dat ze dat juist *niet* doen. Zo worden de bevindingen van de CAF over opvang op *niet-bestaande* dagen juist bevestigd door de factsheets, net als 230 uur opvang bij een baby van 20 dagen.

Nu, in je tweede reactie, verwerp je de review opeens als 'ondeugdelijk'. *Tegelijkertijd* stel je dat in de review staat dat vijf van de acht bevindingen 'niet kloppen.' Dat is echter onjuist. Er staat dat het op onderdelen niet is *onderbouwd*, wat niet wil zeggen dat het onderzoek als geheel niet klopt.

Een ander punt: in je eerste reactie schreef je over een mail waarin zou staan dat er 'op wat kleinigheden na' niks mis was bij de getrokken dossiers van Dadim.

Wij reageerden toen met het volledige citaat: 'Wat mij is bijgebleven is dat [xxx] tegen [xxx] heeft gezegd dat het [gastouderbureau] op wat kleinigheden na misschien eigenlijk niet zo veel te verwijten valt **maar dat het wel een redelijk aantal klanten heeft waar iets mis mee bleek te zijn en dat het dus niet zo gek is dat uiteindelijk de hele populatie tegen het licht heeft gehouden.** Maar het is alweer even geleden en ik kan het mis hebben.'

Je verwijst nu opeens naar een andere mail, waarin volgens jou staat dat er 'geen onvolkomenheden' waren bij Dadim. Hier weer het volledige citaat: 'Wel is gebleken dat bij een bezoek aan het [gastouderbureau] 5 dossiers niet op orde waren [Ahmet Gokce] met nieuwe dossiers kwam en **pas het (in totaal) 10e dossiers [sic] geen onvolkomenheden bevatte > dit is in het interne bezoeksverslag opgenomen.**'

²

Voor de duidelijkheid: hier staat dat CAF-inspecteurs eerst vijf dossiers doornamen, die klopten niet, toen mocht Ahmet Gökce (Dadim) er nog vijf trekken. Pas toen ze bij het (in totaal) tiende dossier zagen ze dat dit 'geen onvolkomenheden' bevatte. Alle negen dossiers daarvoor dus wel.

Dit blijkt ook uit het interne bezoeksverslag waar de schrijver van de mail naar verwijst (Twee beslissingen op bezwaar van het ministerie van Financiën na afwijzende besluiten op Wob-verzoeken die betrekking hebben op CAF 11, p. 20-27).

Gebruik van het woord 'theorie'

¹

<https://www.rijksoverheid.nl/documenten/kamerstukken/2020/11/11/kamerbrief-bij-aanbieding-documenten-over-vermeende-fraude-met-toeslagen>

²

<https://www.rijksoverheid.nl/binaries/rijksoverheid/documenten/wob-verzoeken/2019/11/15/besluit-op-wob-verzoek-over-combiteam-aanpak-facilitators-caf/Bijlage+4.2.pdf>

Je verzoekt in je reactie de hoofdredactie om een correctie door te voeren en het woord 'theorie' te vervangen.

Het gaat om de volgende passage uit het manuscript. 'Tijdens het debat lijken de Kamerleden het rapport overigens alweer vergeten. De ophef van een etmaal eerder is vervlogen, in plaats daarvan gaat alle aandacht naar **een theorie** die adjunct-hoofdredacteur Pieter Klein van RTL Nieuws deelt in zijn column op de site van RTL.

Volgens Klein heeft Weekers het politieonderzoek naar de Bulgarenfraude in gevaar gebracht door het OM niet even in te lichten over zijn interview aan Brandpunt. 'Alarmeerde Weekers het Openbaar Ministerie om te voorkomen dat de verdachten na de uitzending snel hun biezen zouden pakken?' schrijft Klein. 'Op grond van wat ik hoor: welnee. Hij deed niets.'

Jij schrijft in je reactie dat je het onjuist vindt om dit een 'theorie' te noemen, omdat jij je baseert op bronnen binnen het ministerie en de Belastingdienst. Ter verdere onderbouwing vermeld je in je eerste reactie op het manuscript dat je bronnen jou voorafgaand aan je column vertelden dat Weekers 'vooraf was gewaarschuwd om géén medewerking te verlenen aan de aanstaande publiciteit, omdat hij daarmee een bijdrage zou kunnen leveren aan het in gevaar brengen van een strafrechtelijk onderzoek.'

In je column van 8 mei 2013 noem je deze 'waarschuwing vooraf' aan Weekers om niet mee te werken aan publiciteit niet. Dit schrijf je: 'Ik zal u zeggen wat er **volgens mij** daarna gebeurde. Toen RTL Nieuws zondag 21 april het nieuws [over het onderzoek naar de Bulgarenfraude] op de site plaatste, in het nieuws van 19:30 uur uitzond en Financiën belde, ging er ergens een alarmbel af. Pas toen hoorde Weekers dat er sprake was van een strafrechtelijk onderzoek, een onderzoek waarover door ambtenaren niet mocht worden 'gecommuniceerd', om de opsporing niet in gevaar te brengen - het onderzoek zou tot minstens 'medio juli 2013' duren. Alarmeerde Weekers die avond het Openbaar Ministerie om te voorkomen dat de verdachten na de uitzending snel hun biezen zouden pakken? **Op grond van wat ik hoor**: welnee. Hij deed niets.'

Op grond van deze formuleringen ('volgens mij' en 'op grond van wat ik hoor') concluderen wij dat je op het moment van schrijven op basis van anonieme bronnen *beredeneert* wat er is gebeurd. Wij vinden het gebruik van het woord 'theorie' daarom te verantwoorden.

Een theorie waar tijdens het debat aandacht naar uitgaat, zoals benadrukt in het manuscript. En een theorie die deels onjuist is, zo blijkt tijdens dat debat: een medewerker van Weekers' ministerie blijkt het OM *wel degelijk* te hebben gealarmeerd. Ook zal blijken dat Weekers al eerder dan dat jij schrijft op de hoogte was, zoals jij zelf ook vermeldde in een latere column.

Om deze redenen laten wij het woord 'theorie' staan.

Deze passage staat ook in het al op De Correspondent gepubliceerde artikel. Wij hebben op 12 november al vóór publicatie gereageerd op jouw bezwaar tegen het woord 'theorie'.

Overige punten:

1. De rechtspraak was al veel eerder om, volgens jou, ten aanzien van het handelen door de Belastingdienst. Er had dus al veel eerder recht kunnen worden gedaan aan ouders. Je schrijft: 'Als door de Belastingdienst wel gevolg zou zijn gegeven aan een eerdere uitspraak van de Raad van State uit 2016 over kleine afrondingsverschillen [...] dan was al veel eerder recht gedaan.'
Vervolgens verwijst je naar een uitspraak van de Raad van State van 6 juni 2016, waarin een ouder 290 euro niet heeft betaald (3 procent van de kinderopvangkosten), de hele kinderopvangtoeslag moet terugbetalen en een beroep op het evenredigheidsbeginsel wordt afgewezen. Die uitspraak biedt kortom geen enkele ondersteuning voor je punt dat de Belastingdienst eerder recht had kunnen doen.³
2. Je vroeg mij in je vorige mail waarop ik mij baseerde toen ik schreef dat uit overzichten van de Belastingdienst bleek dat bij alle ouders – ongeacht nationaliteit – bewijsstukken werden uitgevraagd bij Bizzie Kids. Ik citeer uit jouw reactie: 'Ik heb je gevraagd om inzage in de informatie waarover jij nu zegt te beschikken, zodat ik weet waar ik op reageer.'
Ik heb je toen gemaïld waar ik me op baseer, en verwezen naar de relevante bron: de factsheets van 14 juni 2019 (deel 4). Je schrijft nu echter dat je de kwestie van etnisch profileren bij Bizzie Kids 'minder relevant' vindt. Maar dat ik dat blijkbaar wel vind *omdat ik erop terugkom*.

Graag wil ik je nogmaals bedanken voor de tijd die je hebt genomen. Na een serie vragen aan jou en dus tweemaal de mogelijkheid feitelijke onjuistheden in het manuscript aan te wijzen, vinden de hoofdredactie van *De Correspondent* en ik dat wij aan onze journalistieke verplichtingen hebben voldaan.

Met vriendelijke groet,

Jesse Frederik

---

³ <https://uitspraken.rechtspraak.nl/inziendocument?id=ECLI:NL:RVS:2016:1610>